

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Beneficia Vetera Et Nova, Divæ Virginis Dittelbacensis

Sang, Eucharius

Wirceburgi, 1607

Seqvvuntvr Beneficia Nova Sev Recentiora.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64129)

Veterum Beneficiorum alia multa, lubens præmittimus; nam satis iam Numen Agnoscimus, & tuæ, ô DEI Mater, beneficentiæ copiam. Videmus sat superque exornatum Domicilium tuum æuo superiori. Noua in posterum Beneficia intraque annos non ita multos collata, ope tua freti, recensēbimus. non alio fine, Numen testamur, quàm vt, quicquid ob Religionis in Germania dissidium, de fama & existimatione tua est detractum, sic etiam modo aliquo restituatur. Deinde, vt qui antehac ad synceriora fidei dogmata, hac in Diœcesi, reducti sunt, ampliùs in eisdem corroborentur, quique longiùs aberrant, & cæcutiunt, mira opera & supra naturam cernentes, clausos oculos aperiant, & ad Ecclesiæ gremium, meliori lumine illustrati reuertantur.

SEQVNTVR

BENEFICIA NOVA
SEV RECENTIORA.

CAPVT XVIII.

Mulier à Cacodæmone
liberatur.

DIVA Virgo & DEI Mater, vim & virtutem suam, non minùs in dæmonibus pellendis, paucis abhinc annis, quàm ægritudinibus curandis, æuo superiori, palam ostendit.

Anno M. D. XC. Mulierem, VVirceburgi (Annæ ipsi nomen erat) inuadit dæmon; & mox in ea sibi figit domicilium, quasi nunquam abiturus. Causam non inquiramus, ne occulta DEI iudicia scrutari velle videamur. Hostis, arrepta optata possessione, hospitem à statu deijcit suo; linguam obstupescit; turbat, qua potest peruersitate, mentem; omnia inuertit, quò foeda appareat illius omnibus facies. Spes licet aliqua subinde affulgeret; cessisse importunum exagitatore; simulare tamen, & duntaxat fallere voluisse, tandem fuit deprehensum. Remedia vtilia haud omittebantur. Verùm cum omnia fierent frustra; amici & imprimis Exorcista, vir pius iuxta & doctus, Dettelbachium respiciunt, commune miserorum refugium. Prudenter omnino; nam quemadmodum victoriam plerumque referunt, qui nacti loci opportunitatem, hostem in bello animosè adoriuntur: sic illi, sacri Sacelli, & in eodem D. Virginis confidentes præsentia, salutem omnino, pulso dæmone, ipsius Energumænæ sperabant. Pergunt ergò spe pleni. Dæmones contrà, salubri illorum consilio & itinere obstare & reniti. Et sicuti ad rotam latro, fur ad furcam, ad ignem magus & veneficus, inuiti rapiuntur: ita ad Sacellum augustum spiritus tartarei; quòd se ibidem domicilio suo, cum infamia & dedecore, pulsum iri ominentur. Vbi ad sacros parietes peruentum; adest, cui hoc iam datum erat negotium Exorcista, instructus aqua lustrali, alijsque armis damnatis diabolo; coniurationes adhibet,

& de-

& deprehendit longè plures, quàm putarat, dæmones aduolasse; quin nec tot insidere coruos cadaueri, quot in Energumena hæc bestias infernales. Interrogati, cur & vnde venissent: è Sicilia aiunt; vbi, vni à nobis persuasum, vt, salute desperata, laqueo gulam sibi frangeret. Iussi subito cedere; renuunt omnino, fortiterque resistunt, indignum rati, sic repente nouis sedibus eijci. Loquuntur & linguis peregrinis, Græca præsertim. Demum vbi cedendum esse, fortioris imperio, animaduertunt; in quorundam auriculas migrare sibi rogant fieri potestatem.

Inter hæc multus confluxerat populus: & cum periculum esset, multos vana quadam curiositate inductos accurrisse, Energumenâ in sacrarium Sacelli abductâ, nouis exorcismis, vt citra moram cedant, dæmones vrgentur. Prolixiores & preces adhibentur. Audit denique Virgo & Mater DEI, atque adest ope sua. Frangitur hostis, & tota malorum geniorum turba abit.

Aduersarij, quando rident Exorcismos, aliasque Ecclesiæ consuetas religiones in fugandis dæmonibus, an non magis ipsi ridendi, qui ne semel, (sexcenties etsi tentarint) vel vnum, suis placitis & dogmatibus stabiliendis, eijcere potuerunt? Ludus, quem dæmon olim luserit cum Luthero, notus omnibus. Eiecturus à puella genium malum, VVittenbergæ, ita ab eo risus fuit, simulque teritus, vt mirè angi, & discruciaci primò, deinde per sacrarij ostium sibi abitum parare cœperit,

Serm. 91.

quod cum, intra & extra, ita inuenisset obseratum, ut à nemine potuerit referari; effugium tandem sibi, securi ferrea per cancellos immissa, qua ostium perfractum est, parare debuit. Videmus potestatem, si hæc sit, in fugandis dæmonibus aduersariorum; qui ut nostram eleuent, abiecto omni pudore, dicere haud verentur; simulare, qui aiunt se à dæmone liberatos. Sed ad hæc, quid D. Ambrosius? *Audiui* (inquit) *multa componi; hoc nemo unquam fingere potuit; ut demoniacum se esse simularet. Quid illud; quod ita eos exagitari videmus, quibus manus imponitur? ubi hic locus fraudi est? ubi suspicio simulandi? confitetur Diabolus, cedit plagis Diabolus, & cedere nesciunt Arriani. Diuorum operibus inuident, quia in illis fidem, quam ipsi non habent, fuisse iudicant.*

CAPVT XIX.

Non moritur puer merfus
in puteo.

Nno post Christum natum, M.D.XCVII, in vico Effeldorff, dimidio circiter milliari ab ipsa æde Dettelbacensi abiuncto, Bartholomæus Dulck, Prætor ibidem, mense Septembri exeunte, Wirceburgum proficiscitur. Ruricola interim mater, rem curat familiarem, non

tamen

tamen filium vix trimulum ; qui in scijs omnibus, è domo se subducens, incautus suum in exitium ru-
 it. Absentem dum notat mater : oculis & affectu
 ubique per domum quærit. Non inuento, properat
 ad ædes vicinas, sciscitatur sedulò ; Laurentium
 (hoc puero nomen erat) aliquisne viderit, aut vbi
 locorum inueniendus, sciat ? Cunctis, quos com-
 pellabat, constanter negantibus, puerum se vidisse ;
 interno quodam instinctu (DEVS illum dabat)
 ad puteum currit ædibus proximum, ibine sit in-
 trospicit : & , quod præ sagiebat animus mœstus, vi-
 det sub aquismersum. Tristespectaculum. Lon-
 gè tristiùs ; quando extractum videt vitali calore
 destitutum. Parum aberat ; quin ob mœrorem
 collaberetur & ipsa, & alterum fieret funus ; quin
 etiam tertium eius maritus domum reuertens.
 Inopes consilij in tanto luctu ; ignem adhibent non
 imprudenter, (si malum humanis viribus curan-
 dum erat) vt sic vitalis in puero calor reuocaretur ;
 hausta quoque aqua, vt effluat, capite ad terram
 verso, tenent puellum. Sed sine fructu cuncta. Fit
 ergo gemitus & comploratio. Inter cætera, istud
 maximè stimulabat parentes, filium vix natum mo-
 ri, & tam miserabili lethi genere extingui. Iraque
 in re deplorata, ad cœlum, vnde non fallax auxili-
 um, manus tendunt. Fuit qui inspiraret (& quis ni-
 si Numen ?) DEI parentem votis vocibusque in-
 uocandam. Facit hoc pater, à turba & grege foemi-
 narum, quæ opem laturæ accurrerant seiunctus :
 Vel semel, exclamans, quàm sepeliatur, ô potens,

Ô benigna Mater DEI, videre filium viuum liceat;
 Et ecce: inter mortua voce puellus semel iterum-
 que dicit pater, pater: ac denuò voce & spiritu de-
 stituitur. Corde etiam votum concipit mater; al-
 teraque mox die, voto erecta, ad Sacellum sacrum
 festinat, pedibus nudis, vberioris auxilij impetran-
 di causa, ferens panis inuolutam, ceu vespillo quis-
 piam in sandapila, sobolem suam. Viri iuxta & foe-
 minæ, eam sequebantur, ceu funus comitantes.
 Vix Sacellum aspexerat, intraque limen venerat,
 cum vitalis calor in puero artibus reddi, spiritus
 meare, & ipse pedibus insistere. Mater ipsum, vt re-
 diuuium, respiciens, cereum illi in manus tradit,
 sacram salutaram, remque diuinam pro illo fieri
 curat. Abitura, Auxiliatrici Virgini Mariæ, post
 DEVM, dicit gratias. Sed puer à reditu iterum sen-
 sibus, iterum quodammodo calore vitali destitui-
 tur, carne in latere sinistro rubescente. Post hanc
 rubedinem, tria in eadem corporis parte, oriuntur
 foramina. Iurasses; nouum misello creatum va-
 letudinis periculum. Verùm sic non erat. DEVS
 illum integrè perfecteque volebat sanatum. Aqua
 vbi effluxit hausta à puero, confestim, & absque ma-
 nu medici, sponte vulnera coeunt. Vide diuinam
 vim, & Deiparæ bonitatem.

Tu puer, Liberatricem tuam, semper in men-
 te habe. Corporis sanitatem consecutus, ac nouam
 quodammodò vitam, caue animi perdas. Ciues
 conuocatos. Dic cum vate Regio: Venite, au-
 dite, vobis narrabo, quanta DEVS fecerit anima

Psalm. 65.

mea.

meæ. Eram quasi mortuus, & reuixi. Vana adferri, & supra verum efferri, si sint qui dicant, ne cures. Fides, si tibi vt puero non adhibeatur; testes haud defunt, Caspar Schlerid, Ludouicus Stahl, Bernardus Steyervald, & complures alij; in quorum pæne oculis omnia gesta, & eorundem testimonia, hac de re, in publicas tabulas relata sunt. Verum, si nonnulli, & hos viros, vita alioquin moribusque integros, de fide suspectos habeant: Tu puer, tuis & testium dictis, qui fidem adstruat, similia, imò & maiora longè, olim euenisse Diuorum meritis, producæ Africæ Antistitem, & Ecclesiæ Doctorem D. Augustinum. Eleusinus, vir tribunitius, inquit ille, super memoriam Martyris, ægritudine exanimatum posuit filium suum infantulum; post orationem cum lacrymis profusam, viuentem leuauit. Necdum credis? Addit ille; boues exorbitantes & vehiculum trahentes, puerum in area ludentem, rota obtriuisse; matrem verò, arreptum ad memoriam tulisse Martyris, nec solùm reuixisse, sed & illæsum omnino apparuisse. Vetusta sunt dices. Fate-mur; sed & similia nostro, ac superiori æuo, fieri posse curabueremus? Refert Trithemius, Anno M. D. X. in vico Rependorf, puellam aquis mer-sam, & horis aliquot exanimem, reuixisse D. Virgi-nis beneficio, quam parentes rogarant adiecto vo-to, se vestem sacerdotis sacrificantis sericam, sacello Dettelbacensi, donaturos; quod & bona fide ex-ecuti sunt. Fiunt itaque & nunc Miracula, eodem semper DEO auctore, modò per Protomartyrem

*lib. 22. de
ciuitate
Dei. c. 8.*

ibidem.

*De Mirac.
B. Virginis
in Dettel-
bach.*

Stepha-

Hom. 2.
super mis-
sus est.

Vida in
hym: Ma-
gnae Matri
Virgini.

Stephanum, modò per Deiparam Virginem, quæ
(vt D. Bernardus ait) ipsa est præclara, & eximia stel-
la, super hoc mare magnum & spatiosum necessario suble-
uata. Ergò

*Nunc, ô Stella maris nostri nos aspice præfens:
Eripe tot pelagi pene haustos fluctibus atris.
Nunc lucem, lucisq; tua iubar exere, & orbi
Exorere, ac radys nigrantem discute nubem.*

CAPVT XX.

Valetudinem recipit pleuriti-
de laborans.

Irceburgum iterum Deiparæ experitur
opem & auxilium. Anno enim à Chri-
sto nato, M. DC. I. Ecclesiæ Haugen-
sis Canonicus, S. Theologiæ Doctor (no-
men suppressi rogauit) repentino corripitur mor-
bo. Quò celerior autem certiorque sit curatio, plu-
res aduocat Medicos, qui notantes pleuritide eum
laborare, citra vllam moram, venam, iuxta artem
medicam, incidi mandant. Sequitur æger Medi-
corum præscriptum; sed leuamento nullo. Mor-
bus aduersus remedium manet ferox & contumax,
punctionesque haud aliter, quàm acuti cultrelli,
ipsum latus lancinant, & quasi acutis stimulis cor
ipsum fodiunt.

Auxi-

Auxilijs medentium desperatis, non iam cum morbo, sed ipsa morte, luctari videbatur. Medicum ergò animi petit; & per exomologesin expiatus, epulo cœlesti reficitur. Haugensis Curio, qui solamen daturus accesserat, abiens multa nocte, noctem decretoriam adesse pronunciat, ægrumque ægrè horas aliquot superuicturum. Vale ergò supremum dum ei dicit; marent parentes iam senio graues, filium sibi in flore ætatis abripi, vnicum, Sacerdotem, Theologum, iam matri, iam patri præsidium ac decus. Agro, tertiam noctem in somni, suggeritur; voueat, iturum se ad Domicilium Dettelbacense, & in eo laudaturum cœli Reginam, priori sanitati si restituatur. Audit, & probat consilium à Numine datum, & mox sequitur somnus non longus; tres enim quasi post horas euigilans, sentit omnem in latere dolorem detersum. O salutaris somnus, qui sic aufert lateris punctiones. Subitam curationem mirantur parentes; magis ipsi Medici, prima luce venientes; imò quotquot sunt in domo. Curatus iam, surgit à lecto; redit ad vires; acturus gratias, duos post dies, pergit ad templum Haugense, mox & Dettelbachium; & , è tholo, suspendit cor cercum aliquot pondo, testatus eo ipso, suum, à grauissimis doloribus, acutissimisque punctiõibus, D. Matris ope & auxilio, cor liberatum. Rectè sanè, iuxta veterem in Ecclesia morem & consuetudinem. *Alij, inquit Theodoretus, oculorum, alij verò pedum, alij porrò manuum simulachra suspendunt,*

lib 8. de
cur: Grec:
affect.

G

ex ar.

Psalm. 3.

ex argento auroque confecta. Gratissimè accipit eorum Dominus, qualiacunque sint dona, nec exigua, nec vilia dedignatur. Benefactori suo acclamet ita curatus. Dormiui & somnum capui, sanus exsurrexi, quia Dominus suscepit me.

CAPVT XXI.

Vir è carcere se subducens, compedes Dettelbacensi imagini dat & dicat.

Nno M. DC. II. in opido Kitzinga, Caspar Braun, lanus opificio, turpem, captus obscena voluptate, libidinem exercet: sua non contentus coniuge, rem etiam cum illius sorore habet, seque adulterio & incestu polluit. Facinus, ubi Magistratui innotuit, imperatur apparitoribus, hominem impurum & scelestum quarant, inuentumque in turrim conijciant, luce & communi hominum conuictu indignum. Magna cura cuncta fiunt. inuento, compedes iniiciuntur nè elabatur, quod haud rarò moluntur extremo supplicio afficiendi. Cauetur etiam, ne vllum, quo sibi effugium paret, habeat instrumentum. Miser, desperata apud homines salute, quid agat aliud, quam vt eam, à Numine precetur. DEVM ergò, vt liberetur, supplex rogat. Nun-

cupat

cupat & votum, si à vinculis solutus, carceris squalores, capitisque supplicium imminens euadat, se in Mariano Domicilio DEVM & Diuam veneraturum. Qui nullius vult mortē peccatoris, adest huius etiā votis ac suspirijs. Cubiculi, in quo hærebat vinctus, porta reſeratur, & compedes soluuntur. Lima aut ferro, quis affirmarit? cū supplicium capitis promeriti, ad induſium vsque, nè quid huiusmodi apud illos sit, plerumque excutiantur. Vt vt sit, vinculis solutis, elabendi occasionem, sibi diuinitus datam, nequaquam cogitabat negligendam. Confestim fune è stramine parato, de carceris fenestra se demittit. Liber, lætus ad Sacellum dudum optatum properat, summas DEO, ipsiusque Parenti, dicit gratias. Ne manu vacua compareat, quod sedulo cauent accedentes, donum offert. Vestem nè expectes, à paupere auream, Attalicam, aut Damasce-nam. Non simulacrum argenteum, aut monile pretiosum. Funem ipsum stramineum, compedes suos ac vincula dono dat; non tam sceleris quondam admissi, quam hominis à supplicio seruati, testes indubitatos, & indices. Nè quoque salus & incolumitas sibi, per Dei matrem, impetrata, ciues suos deinceps lateat, ipsis nunciari curat; compedes, & funem salutis suæ instrumentum, in templo Dettelbacensi è tholo suspensa; veraque à se narrari, quemuis comperturum, si eo veniat. Veniunt; vident non pauci, stupent, abeunt. Abiremus & nos, ab hoc beneficio, subiuncturi nouum; nisi dubitatio-uncula obstaret, iam fortè, quorundam animis

imprensa. Vero simile non esse, DEVM Diuam-
 que, facinorosis opitulari, vt vinculis expediti,
 impunè abeant, omnemque pœnam effugiant, sce-
 leribus ipsorum debitam, & ab Iustitiæ ministris
 iam destinatam. Non sic est; cum enim commu-
 nis omnium sit parens & custos, homines, etiam
 omnis generis, benignè respicit & iuuat, suæque be-
 nignitatis ac opis vult esse participes. Accedit; ho-
 minem, de quo nunc sermo, carcere quidem solu-
 tum, magnam nihilominus, diebus, quin etiam
 horis, momentisque panè singulis, sustinere pœ-
 nam. Exul est, vt habet fama, vagus & profugus,
 nulloque certo loco subsistit; sed huc illuc perer-
 rans, hominumque conspectum fugiens, sat mise-
 ram ducit vitam. Cæterum; sic nullum, inquit,
 ipsi, aut profectò exiguum admodum beneficium,
 à DEO per matrem suam fuisse præstitum. Absit
 sic cogitare. Mortem effugisse, vxori, liberis, & vni-
 uersæ familiæ ignominiosam, multumque probro-
 sam, non vulgare donum; longiorem item vitam
 impetrasse, quo peccatum, eheu grandè satis, con-
 digna pœna eluatur.

Sic Trib.

Dei para; vincitos quoque sua sub tutela habeat,
 & patrocínio. Eius verò beneficio à vinculis libera-
 ti, æternùm sint grati. Egregiè hoc præstitit annis
 abhinc centum, Valentinus Waldtsacks; qui à car-
 cere, à vinculis expeditus, cereum votium vastæ
 magnitudinis (centum pondo) in Sacello Ma-
 riano, DEI Matri consecrauit.

CA-

CAPVT XXII.

Fulmine tactus, post morbum
annuum, valetudinem
recipit.

Orunt, quotquot versantur in castris Ca-
tholicorum, aduersus cœli tempestates,
arma sacra adhiberi. Cùm enim ingru-
unt tonitrua: mox pulsatur æs campa-
num, cuius vel sono, multorum animi haud parùm
metu consternati, erigi & confirmari solent. Nec
mirum; cùm, in illius benedictione, Antistes, Nu-
men roget supplex, vt quemadmodum muri quon-
dam, quibus aduersantium einge batur exercit⁹, tu-
barum clangore, corruerint; sic æris campani sono,
fulminum percussio, læsioque tempestatum fu-
gentur.

Iosue 6.

Hæc eò præmittimus; nam anno M. DC. III.
pridiè Idus Maij, cùm horribilis instaret tempestas,
fulgura in aère micarent, cœlique tristis esset faci-
es, in vico Grossen Eybstadt, hora pomeridiana
quasi secunda, festinat ad templum, æs campanum
ibidem appensum pulsaturus Valentinus Beer.
quod dum facit; icitur fulmine, vt fæda eius in vul-
tu altera esset maxilla, & ipsum pectus læsum, quin
& vestes ambustæ, & fracta ossa extrema in cubi-
to læuo, genuque dextro. Adest mox templi custos,
qui notarat in templum fulmen incidisse, reperitq;

adolefcentem humi, in angulo quodam prostratum, exanimem magis quàm viuum. Patrem vocat, qui accurrens ad triste spectaculum, quin corrueret, parum aberat. Saucius in maetra defertur domum, malumque vires acquirit & incrementum. Triduo post, fit impositis, furit, mirisque modis agit caput. Quid autem solatij in isto casu calamitoso, quid auxiliij? DEVS, quem humilimis rogabant precibus parentes, de Sacello Mariano Dettelbacensi inijcit cogitationem; quam dum probant, votumque concipiunt, pro filij salute, si præsens euadat periculum, se impigrè curaturos, vt quotannis ille, sacrum Domicilium, cum dono, inuisat, aut infirmitate corporis impeditus, stipem conferat in pauperes. Mox quidem ille redijt ad se; non tamen ad valetudinem pristinam; annum pænè totum medicina adhibita, sed frustra, claudus mansit, & sine vsu dextri pedis.

Exierat iam annus, cum filium, die, quo petitus fuerat fulmine, anniuersario, Dettelbachium curant deferri, vt supplex à DEO, & Diua medicinam roget, quando humana amplius nulla proficiat. Rogat, & fit voti compos. Fulcris enim subalaribus in Sacello relictis, à reditu indies fortius insistere pedibus, & ambulare capit. Quin imò ab eo tempore, quater Dettelbachium venit, votumque bona fide persoluit, tibia autem etsi necdum sanata; (sic aduersis DEVS probat suos) tamen in gradiendo, nullam prorsus, nisi cursu forsàn, aut longo itinere fatiget pedem, experitur difficultatem.

Sed

Sed hic mihi audire videor mussantem Magisterculum. Si vis quædam, aduersus fulmina, inest campanis consecratis, quid causæ est, quod ille ipse, qui eas contra fulmen mouit, fulmine sit tactus? Damis censendi timidiore Pontificij, qui cœlotonante, vt metum excutiant, præsidium ponunt in campanis. Nos sincerioris fidei sectatores, virique Euangelici, cœli minas contemnimus; etsi mundus exardescat haud timemus, cogitantes, nos nihil habere, de tanta mole perdendum.

Laudo profectò fortitudinem, animorumque constantiam, si ad cœli fragorem non expauescatis, &, vt inquit Seneca, ad inane nubilum trepideris, vt nostrum nonnulli, qui necdum mortem, & quæ ad eam ducunt, penitus contemnere didicerunt. Sed quid indè? culpandosnè illos statuitis, qui res inanimes diuinis verbis consecrant? culpate ipsum Apostolum Paulum, qui vnquamq; creaturam, etsi bonam, vult oratione & diuino verbo reddi sacratiorem. Sed intelligo, quid improbetis; virtutem quandam, & quidem supra naturam, à Nostris, per eiusmodi consecrationem, adscribi campanis aduersus fulmina. Verùm hoc ipsum quis improbare ausit; cum passim historiæ Ecclesiasticæ, & sanctorum monumenta Patrum referant; rebus consecratis ac benedictis, morbos plurimos curatos, dæmones fugatos, & à capitibus nostris, haud rarò iam impendentia mala esse depulsa.

Quomodo ergò fulmen, quæres, alios, nec paucos feriēdos transferit, & in hunc adolescentem in-

cide-

lib. 2. nat.
quest. 6.
59.

1. ad Ti-
mosh. 4.

ciderit? Norunt respondere philosophi; fulmina ferire excelsos plerumque montes, & turres præaltas. Templum verò, in vico prænominato, cum constet cunctis, qui locum viderunt, constructum in loco editiore, neutiquam mirandum, ibi potius, quam alibi, fulmen sæuijsse.

Ergò certam ac infallibilem, ais, vim pellendi fulmen non habet ~~ars~~ campanum, etsi sacrum? Sic est. Virtutem enim, si quam ipsi tribuimus, non ex certo aliquo DEI pacto, sed precibus nostris habet, quæ ad cælum missæ, cum interdum non exaudiantur; nihil novi omninò, si subindè aliquis, ictus fulmine, expiret.

CAPVT XXIII.

Claudus perfanatur, & amplectitur fidem Catholicam.

CUm Gallia, Anglia, magnaque Germaniæ pars bellis arderent seculo nouissimè exacto, & Christiani (ô malum execrandum) in se mutuò sæuirent. Ne quid ad ipsorum calamitatem deesset, Turcarum Imperatori, nonnulli eius consiliarij, nos Bassas vocamus, arma omninò sumenda, & tanta in discordia nostrorum, rei benè gerendæ occasionem haud negligendam, suadent & persuadent. Inducijs itaq; turpiter violatis, Amu-

rates,

rates, anno M. D. XCII. exercitum cogit validissimum, & in Vngariæ fines mittit, bellumque Cæsari nostro indicit. Hic verò quid? certior factus belli publicè denunciati, mox ad defensionem se parat. Scribit etiam ad omnes Germaniæ Principes, denuncians præsentissima, cum Germaniæ, tum Vngariæ pericula. Germani aduertentes discrimina, militem & pecuniam colligunt, bellumque parant, verè iustum & sacrum, aduersus iuratum Christiani nominis hostem. Ad quod mox omnium fermè nationum & gentium homines, rem Christianam fortiter propugnaturi, accurrunt. In eorum numero esse voluit Ioannes Dilman, qui in Vngariam cum alijs profectus, in Imperatorijs Castris stipendia mereri cepit, & aliquamdiu istic boni militis functus est officio. Tandem belli pertæsus, quod plerumque inexpertis dulce, Germaniam iterum respicit, & solutus militari sacramento, anno M. DC. IV. redit in patriam, & in familiam piam iuxta ac illustrem, assumitur Illis & Generosi Domini Iacobi Comitæ à Schyvartzenberg, Domini in Hohenlantzperg. Cuius iussu, cum sequenti anno, subditorum lustrat arma; ab vno illorum, non satis peritè fistulam ferream exonerante, tangitur in femore, grauitèrque læditur, vt confestim, ad instar capitis humani, caro intumesceret.

Læto affixus, mæret ademptum sibi vsum pedis. Quadam nocte, dum hæret cogitabundus, quam possit ratione curari; in posterum enim, fulcris sub alaribus semper vti, & permolestum, & in-

indecorum nimis censebat; DEVS Diuaque copiam miraculorum suggerunt, quæ passim in templis Germaniæ, apud S. Crucem præsertim in Bauaria, & Dettelbachij in Franconia, patrata sint. Hæc dum diuinitus sibi iniecta reputat; obrepit somnus, oculos claudit suauiter, per quietem videre sibi videtur, cubiculum, in quo iacebat, miro splendore illustratum, Deiq; matrem filiolum brachijs complectentem, suo cubili assidere, quin & audire vocem, solamen & auxilium, benignè hoc ferè modo promittentem; DEVM roga, eiusque Parenti fide; ita enim futurum, vt valetudinem recuperes, pesque tuus sanescat. Euigilans, verba, & visa tacitus secum primùm perpendit; deindè alijs quoque patefacit; quo minus verò exequeretur consilium sibi datum, obstabat fides, in qua fuerat educatus, Lutherana, & pudor præterea humanus, duo non parua salutis impedimenta. Rei nihilominus futuræ iudicia potius, quam sopitæ mentis ludibria fuisse, ostendit subsequens postmodum euentus.

Nam cunctantem & quodammodò renitentem, DEVS, pro sua benignitate, institit vrgere modo etiam asperiori, morbum periculosum atque diuturnum immittens: adeò, vt nec medici, nec medicamenta vlla prodesse adhibita; & ipse annum medium, vel decumberet in lecto, vel si interdum motum corporis naturæ necessitas exposceret, fulcris vti cogeretur.

Tarditatem tandem, & procrastinationem suam, diuturni morbi non dubiam amplius causam,

detesta-

detestatus, certò secum constituit, parere consilio; à nemine, quam numine cœlesti, dato; cum voto dono Dettelbachium proficisci; sacris istic interesse Catholicis; quin & nuncium placitis Lutheri remittere, vt non minus animus, quam corpus curretur. Rectè sanè, rectè. *Multiplicatae sunt infirmitates eorum, postea accelerauerunt.* Rebus ergò omnib⁹ apud se religiosè conclusis; qd sibi deliberatum & cōstitutum sit, cū amico optimo, Iacobo Krubero, cōmunicat; meliusculè mōx habere incipit; atq̄ue abeunt morbi. Ipse Dettelbachium proficiscens, DEVM salutis suæ auctorem colit; eiusq̄ue Parenti, aliquot ceræ pondo, quibus testaretur animum gratum, offert ad aram sacram. At necdum hìc finis. Redit morbus anno, quo isthæc scribimus, M. DC. VII. quò diuina vis, Diuæq̄ue Virginis honor inclarescat magis. Votum emiserat se quotannis, quoad in Marckscheinfeld, aut locis illic propinquis subsisteret, die, qui Christo in cœlum eunti solennis est, Dettelbachium venturum, ac ceræ ibidem libram oblaturum. Istud, quandò præsentì anno intermitit, ratus legitimo se impedimento excusatum, ob nonnulla, quæ generosus Dominus negotia demandarat; pes denuò ità intumuit, vt chirurgi vulnustimerēt graue, nec curatu facile. Verùm, quamprimùm ille, neglecti voti veniam à DEO precatus, secum statuit, sine vlla mora, quod alioquin malitiosè neutiquam omissum, votum exequi, cessat tumor & dolor omnis. non tamen apud

Psalm. 15.

piam posteritatem cessabit tanti collati beneficij memoria.

CAPVT XXIV.

Puella , ob læsam Dorſi vertebram, ad inceſſum minimè apta, ſeſe erigit, & ambulare in Templo Mariano, incipit.

ANno M. DC. IV, in opidulo Hofhaim, Satrapiæ Rotenſtein, Margaretha Hagen, fortunæ tenuis fæmina, filiolum eiusdem nominis octennem, mittit extra ciuitatis portas, nè deſit in menſa potus, ad hauriendam aquam. Paret maternis præceptis, (pater in Vngaria miles erat) & cum hydria egrediens, incidit, magno ſuo malo, in pueros, pro ætate & ingenio, ludicra tractantes; à quorum vno, cæteris nequiore & petulantiore (Bernardus vocabatur) gleba indurata, ſeu, vt alij volunt, lapide ita icitur in dorſo, vt ex icu Miſella in terram corrueret, & rectà deinceps incedere non poſſet. Ad hæc quid mater? Accurrit, plorat, exclamat, ſe, cum prole ſic læſa, mortalium miſerrimam. Opem à Medicis petit. Sed fruſtrà: curationem ſibi Dei Mater reſeruabat. Sua-

ſu &

su & consilio aliorum Wireburgum tandem venit, & damni accepti auctorem defert ad Magistratum. Iudicibus, quò facilius persuadeat, ipsam filiola miam curuam, & corpore debilitatam spectandam offert. In Senatu, causa ista quandò tractabatur, erāt cūm Iurisperiti, tūm viri quoque Nobiles non pauci, amantes iustitiæ & à prudentia commendati, qui nè quid statuerent, aut definirent præcipitanter (quod quavis in causa, sedulò cauendum) spes nè aliqua adsit curationis, percunctantur. Porro vbi, à Medicis & Chirurgis, intelligunt, in Medicinis aliquid vix opis ponendum, sententiam concordibus suffragijs, prius tamen Illustrissimi & Reuerendissimi Præsulis IVLLI calculo probatam, hanc pronunciant; vt læsæ centum floreni, quò facilius incommoda ferat ac toleret, à parentibus pueri qui læserat, numerentur. Audit, & abit mater admodum mæsta, quòd sobolem desperet vnquam ab infirmitate ista curandam. Eam tamen DEVS, Diuaque non deserunt.

Post sesquiannum; à sententia data de damno pecunia compensando, mater se per quietem videt in Sacello Dettelbacensi, vnà cum filia, morari. Expergefacta, miro gaudio se perfusam apprehendit. Quocirca Dettelbachium locum ante sibi ignotum quærit, & filiolam, ad incessum minimè aptam (pondus & onus grauefatis) per miliaria non pauca eodem apportat. Ad sacram vbi peruenit ædem, onere subleuata, Deiparam, genibus flexis innocat; monstret se Matrem, mæstamque ma-

trem in perſananda filia exhilaret, precatur; vt ſi non integram, ſaltem eam conſequatur valetudinem, quò fulcris ligneis nixa, citra aliorum opem, deinceps poſſit incedere. Pollicetur & decem florenos, tum in parochi, tum Sacelli uſus, ſi filia conſaneſcat, quam ad ſacram quoque aram admouet. Inter hæc, finitimis ex pagis plebs numeroſa, & Sacerdotes linteati, cum vexillis ſacrouè cantu (dies erant ſupplicationum antè Seruatoris noſtri in cœlum aſcenſum) adueniunt. Illa itaque, alijs factura locum, neutiquam à ſpe ſua, ſed à ſacra duntaxat ara non nihil recedit. Sacerdotum, qui venerant, duo ſacris operari incipiunt, & finiunt. Vnus item, è cathedra, verba facit ad populum; & vaſta licet, ac ſonora voce vtatur, dormit tamen puella & ronchos ducit. Mater eam excitat & obiurgat; at labore caſſo. Officijs demùm diuinis ritè decenterque perſolutis, cunctiſq; abeuntibus, etiam ſibi cum prole ſua, à ſacris illis parietibus, videt abeundum. Experimentum tamen ſumptura; num longæ & difficili peregrinationi ſuæ fructus aliquis reſpondeat; filiolum blandè rogat, melius culenè ſentiat. Ecce tibi; derepentè illa ſe erigit, ambulat, & gratulabunda matrem aſpicit. Reſpicit & hæc illam, ſtupetque ad rei nouitatem.

Ad Mariamnè accedere amplius trepidet humana fragilitas? Nihil auſterum in ea. Nihil terribile eſt. Tota ſuauiſ, offerens lac & lanam. Omnibus omnia facta eſt. Omnibus ſinum miſericordiæ

*D Bern.
ſermone
de verbis
Apocalip.*

aperit,

aperit, vt de plenitudine eius accipiant vniuersi.
Tristis consolationem; æger curationem.

Sed narratio recurrat ad prolem parentemque iam lætitia exultantes. Hæc beneficium cœleste agnoscens, cum sobole aram obit sacram, & quicquid habet nummorum (imensos datura thesauros, si habuisset) depromit, mittitque cum egena illa vidua in gazophylacium, iterumque in genua procumbit, DEO grates ac laudes, corde, ore, plausuque dicit; læta domum reuertitur, Mariam Seruatricem gratè pieque prædicans.

Luce 21.

A tam fausto matris, cum sobole sua, reditu, quid Incolæ, quid Accolæ? Gaudent. Quin & fæmina ad pecuniariam mulctam, ob culpam filij, nuper damnata; cum partem eius aliquam iam numerasset, quinque videlicet ac viginti florenos; reliquam sibi remitti ac condonari rogat obsecratque per DEVM immortalem; omnia enim modò esse salua, & puellam nullo etiam sumptu curatam.

Bono sis animo mulier, & Beneficij tanti, cuius aliud agens, filius occasionem præbuit, sis præco, sis testis.

Tu altera quoque fæmina, potentem DEI manum, eiusque parentis benignitatem experta, divulgala tère, quæ vidisti & accepisti beneficia. Vouisti, (quemadmodum tu ipsa refers) & corde, & ore, te non tantùm mensibus, verum etiam hebdomadibus singulis, stipem pauperibus aliquot, tuas iuxta facultates præbituram; quin etiam quotannis, dum viuas, vna cum filia, in Dettelbacensi Sacello, nisi

aduer-

aduersa valetudo sit impedimento, rei diuinæ ac pietati vacaturam: Fidem ne fallas datam, diligenter caue. Ad sis bonæ menti, ô DEI Mater; nec nos, nisi benedixeris, dimitte; plena es gratiarum, plena rore cœlesti.

CAPVT XXV.

Religiosus Franciscanæ familiæ perfanatur, cuius periculosè intumuerat venter, & induruerat, vt ingentes dolores sustineret.

Diaçesi hac nostra Wirceburgensi parumper migremus in Bambergensem, vt in ea quoque notemus DEI parentis beneficentiam in ægros collatam; & quidem in Collegij Germanici Alumnum. Pius & beneuolus Lector, facile spero, veniam mihi dabit, si quid pro meo singulari in illud charum & dulce quondam Domicilium affectu, strictim tamen, hinc de eo attigero.

Gregorius, XIII. Pontifex Maximus, & communis Pastor Ecclesiæ memoria dignus æterna, ad culmen Pontificiæ dignitatis euectus, nil antiquius, nil prius habuit, quam vt omnium curare posset salutem; ac eorum inprimis qui in Germa-

nia,

nia, ab Ecclesia Catholica eiusque Pastoribus facta discessione, miserè in errores prolapsi essent inextricabiles. Quocircà sumptibus maximis, in Vrbe, pro Germana Iuuentute, erexit Collegium, vnicè desiderans, vt in eodem scientia literarum, probisque moribus instructi quàm plurimi, in patriam remitterentur, non armis, sed literis & Religione dimicaturi aduersus impietatem. Haud diu post erectionem, cùm ad illud, ex omnibus panè Germaniæ prouincijs, Iuuenum fieret concursus, locum etiam accepit in eodem Michaël Anisus, Saxo natione. qui breui, dum inibi, Sanctissimi Pontificis munificentia & liberalitate, vixit, eos fecit progressus, vt inter florentes annumeratus sit Colonias (bis illud quotannis, Vere nouo, & Autumno fieri solet) quæ in Germaniam, curandæ aliorum salutis causa, tunc mittebantur. Reuersus in patriam, vbi aduertit, mundi dolis & fraudibus facilè accidere posse, vt aliorum saluti inuigilans, suam periculo exponat; ob mille laqueos & pedicas Dæmonis; consilium capit datum à Numine, planèque constituit, & lubricum fallacemque mundum deserere, & Religiosum vitæ genus amplecti. Cum autem sibi, præ cæteris Religiosorum familijs, D. Francisci placeret, in eam admitti rogauit, sui que voti factus est compos. Probè interim memor, se altum in Collegio Urbis, & orbis nobilissimo, vt Germanos ciues suos, à fide aberrantes Catholica, ad saniorè mentem reduceret, & peccatorū cæno inhæretes ad meliorè vitæ frugem reuocaret; Concionandi munus à Su-

perioribus delatum suscipit lubens Bambergæ, & obit cum laude fructuque multorum. Excipit etiam poenitentium confessiones, magna animorum sanandorum cupidine; nihilque omittit, quod Medici officium spiritualis requirat. Vtinam virtutem huius, iuandique alios ardorem, Collegij Germanici Alumni vniuersi æmulentur.

Inter hæc autem periculoso ille morbo corripitur, intumescit venter eius & indurescit, sustinetque acres dolores. Vocatur & dimittitur Medicus, nihil proficiens. In Numine itaque fiduciam ponit, minimè licet refugiens mortem, si Diuinæ ita visum sit voluntati. Confugit etiam ad D. Virginem, quam sibi patronam in periculis, & in omni vitæ cursu delegerat, orans & voto adiecto supplicans: si saluti expediat animæ suæ, & aliorum commodis, vt ad pristinam redeat valetudinem; se doni accepti immemorem fore nunquam, quinimò in sacro Dettelbacensi Sacello beneficentiæ istius fore præconem. DEVS & Diua audiunt preces, votisque annuunt. valetudinem ille recipit, & mox consueta quoque munia & officia pietatis, ob ægritudinem aliquamdiu intermissa, resumit. Sanus iam & incolumis, venit Dettelbachium, rem diuinam peragit; & valetudinem sibi à DEO eiusque Parente redditam, sequenti carmine, Anno
M. D. XCVI. Wirceburgi impresso, testificatur.

Quas

Vas tibi Virgo Parens grates, quas debeo laudes,
 Vnica post summum spes mea Virgo DEVM?
 Aeger, & extremo vitæ quasi sine laborans,
 Visus eram medica non reparandus ope.

Sic ego: Dissolui cupio, non esse superstes;
 Nil minus arbitrio cedat utrumque DEI.
 Susceptisque piam votis imploræ MARIAM,
 Hac spondens gratæ mentis in Aede preces.
 Ecce tumens illa mollescit venter ab hora,
 Qui, distenta velut tympana, durus eras.
 Vitales redeunt succi, stomachumq; renatum
 Quarta videt tandem Luna tenere cibos.
 Debitor ergò, sacri mysteria magna tremendi
 Hoc peragens, solui ter celebrata, loco.
 Qui dolor Hæreticis; haud nomine Virginis huius
 Desinit Omnipotens edere mira DEVS.
 Diua tuo Mater qua munere vita retenta
 Est mihi, decurrat munere pura tuo.
 Meq; tuos inter minimum Patrona clientes,
 Cor te namque meum diligit, esse velis.

CAPVT XXVI.

Claudicatio in virgine curatur.

N Vrum plerumque telum, liberis necdum
 adultis, immatura morte si parentes eripi-
 âtur. Siquidem recta educatione non rarò

destituuntur: aut inopia pressi, patria excedunt, exteris famulaturi. Istæ incommoda incurrit misella, Bambergæ oriunda, Anna Kôrberin. Pater eius cum desiniret esse inter viuos, opificio lapidicida; ipsa annos nata tredecim, subsidia, quæ in solo patrio haud reperiebat, alibi quæsitura, Francofurdum proficiscitur, & in suburbio (Sachsenhusium appellari solet) Alutario seruit, vilia munia obeundo, quò victum & velamen acquirat, nec tectum desit, brutis quoque animantibus charum, & necessarium. Probæ autem sedulæque famulæ dum fungitur officio, septimo anno, die, qui D. Iohanni Baptistæ sacer est, & læritiæ consecratus, corripitur morbo, ut manè è lecto surgere volens, factura consueta seruitiæ, ambulare nequeat, aut pedibus insistere; tibijs rigescentibus, & retrorsum contortis. O miseram & calamitosam. Paupertas res est permolesta, ait Chrysostomus: norunt, quicumque experti sunt. quantum supplicium, si valetudo accedat aduersa? horum vnumquodque per se intolerabile & acerbum est; simul conglomerata, an non fuerit adamas quispiam, qui hæc perferat? Misella tamen hæc perfert. Ut ingressum erigatur, variantur; frustra omnis conatus. Venit quorundam auxilio & ope ad thermas Wisbadenses, & ijs sesquimense vititur, sed nec hilum proficit. Sensim increuit malum, & loco se mouens genibus nixæ, vellapidum acumine, aut viarum asperitate læderentur illa, centonibus communiebat.

Anno M. D. XCIV. Francofurdo Bambergam

depor-

*Conc. 1. de
Lazaro.*

deportatur, ad publicum Nosocomium, Animarum vulgò appellatum; vbi tres & non amplius morata hebdomadas, in aliud deindè pauperum domicilium migrat, melior vbi & largior miserorum alimonia, ac ibidem, valetudine nequaquam meliori, hæret sesquiannū, medicinis nihil proficientibus. Tandem Senatus Bambergensis commiseratione & benignitate (eam Numen compenset) recipitur ad hospitale ciuicum, cui à D. Catharina nomen, victumque capit gratis, quem prius sana, apud exteros, duro assiduoque labore sibi comparabat.

Inter hæc, graui subindè afficitur tædio, animoque angitur, quòd sana & vegeta corpore reliquo, vsu pedum destituatur, totosque dies sedere cogatur, & veluti inclusa cochlea, domi hæreret. Sola rete, Misella, viro illo, qui triginta & octo annos decumbens, cum morbo conflictabatur. Desperata Medicorum arte, & humano auxilio, opem & subsidium, à cælo & genio suo edocta, supplex petit à Numine; vt meritis D. Virginis & Matris, in cuius patrocinio spem suam collocasset omnem post DEVM, pedibus insistere & ambulare possit. Concipit & edit votum; si precibus cæleste Numen aspiret, se ad sacram & augustam Aedem Dettelbacensem peregrinationem suscepturam, & in eadem beneficentiam sibi collatam deprædicaturam. Votum placuisse, mox visum ostendit, in somno, puellæ obiectum; species scilicet humana ipsi per quietem ostensa, grauius monens: è lecto sur-

IOANN. 5.

gat, & ad aram sacram D. Virginis, cubiculis ipsis in Hospitali proximam, pergat, supplicans, vt à diuturno & permolesto pedum vitio liberetur: & valetudini restituta, ne utiquam omittat votiuam peregrinationem. Negligit tamen ipsa (salutis & valetudinis prioris etsi percupida) monita & consilia à cœlo demissa; æstimans somnij ludibria.

Demum anno M. DC. V, die quinto à Dominica, quæ ludica appellari solet, recurrit eadem species humana, claudam grauius quàm prius monens; sequatur consilium iam sæpius datum; venisse tempus valetudinis recuperandæ; impetratum Deiparæ precibus, ac meritis, quæ Dettelbachij in cultu est & veneratione. A somno excitata, rê cordi habet, & monitis parendum esse, secum constituit. quocirca amiculo corpori iniecto, venit ad aram genibus nixa, suo pro more, & ternas horas ante eam dat precibus, serîo calidè que iam DEVM, iam Diuam inuocans, à claudicatione diuturna (durarat annos nouendecim) vt liberetur. Et ecce liberatur. Sentiscit enim laxationes & rigorem minui in pedibus. Experimentum sumptura valetudinis speratæ, aræ gradibus primò innititur, mox pedibus insistit, rectà ambulat, amiculi que vix genua attingentis notat breuitatem. longiorem antè non poscebat corporis constitutio. O Miraculum. eo, quis non excitetur? quis non dicat? *Saliet sicut cervus claudus.* Nescia, præ gaudio, quid dicat; ad cotubernaales festinè properat; quantum DEVS Diua que contulerint beneficium, re ipsa magis quàm ore declarans.

Isaia 35.

Rei

Rei nouitate illi perculsi, DEO ipsiusque Parenti gratias & laudes dicunt immortales. Voti rea, citra moram Dettelbachium pergit. eò ubi peruentum, imitatura claudum ab utero, perfanatum à D. Petro, Apostolorum Principe, templum ingreditur, exiliens & laudans DEVM. A reditu, in hanc vsque diem sana manet ac vegeta.

Aner. 3.

Mali huius, simul & remedij, si quis testes requirat, dabimus, nec alios, quàm eos, qui Virginem (vulgò *Rniemägdlein*) diuinitus curatam, sedulo examinarunt, & rem, vti gesta, in tabulas referri curarunt. Qui illi? Vitus Kraus Pharmacopola & Senator Bambergens. Georgius Neidecker. Iacobus Neidecker Prouincialis Iudicii Bambergæ Assessor. D. Fridericus Förnerus, notæ doctrinæ & pbitatis vir. Pænè exciderat Leonhardus Winheimerus, vir consularis, qui sibi ducens religioni, hoc tam illustre Miraculum à se diutius celari, enixè & studiosè contendit, vt emitteretur in lucem, & in vulgus spargeretur, ad sempiternam D. Virginis Dettelbacensis memoriam. Sileat calumnia.

Veritas triumphet &
plaudat.

CAPVT XXVI.

Paralyticus priorem valetudinem recipit.

Nter eximios & illustres honoris titulos, qui DE I Matri dari solent, haud postremus est, quod in precibus, quas ad eam Christiani fundunt, Vita nominetur. Et vita sanè est; vitæ namque auctorem nobis peperit, ægrisque valetudinem restitui, ac vitam integrari, sua deprecatione impetrat. Istud esse verissimum, sequens miraculum luculentissimè ostendet, non pridem, nec procul, sed quasi in huius vrbis conspectu patratum.

Pagus Wirtzburgo vicinus est, nomine Rusbrun, & milliarum modico abiunctus. In eo, Georgium Guilhelmu morbus inuadit, qui temporis successu vires acquires ac inualescens, membrorum usum illi adimit. Lecto itaque non rarò decumbit. Morbi vehemètia ac magnitudo faciunt, vt nec ipse quiescat, nec alios capere quietem sinat. Et cum spes nulla affulget in medicis, sperat morbi leuamentum, quin curationem integram à DEO; quem eapropter rogat supplex, vt per Matrem, quam populi frequentia & concursus, in Sacello Dettelbacensi, celebrat, priorem sibi valetudinem

redde-

reddere dignetur. Vouet; se isthuc iturum, si conualefcat; & Benefactoribus fore gratissimum. Mirum; à voto, precibusque DEO factis, nouum vigorem membra acquirunt. Primùm ambulare incipit, & fulcris inniti ligneis, veteremque valetudinem & vires pristinas recipere. Demum ita valet, vt vegetus ac firmus, anno M. DC. VI. proxima Dominica post D. Virginis natalem, ad sacram & augustam Ædem ipsemet venerit, & in ara DEI matris, fulcrum ligneum beneficij diuini monumentum obtulerit, certissimumque valetudinis recuperatæ argumentum.

CAPVT XXVII.

Deiparæ meritis quorundam necessitatibus, cùm animi, tum fortunæ succurritur.

Rat constitutum apud me, narrationi Beneficiorum hîc imponere coronidem; sed noua communicata ab amicis (vtinam deinceps idem faciant plures) impetrarunt, vt facile sententiam mutarem, & in illis strictim recensendis, nouam implerem pagellam; etsi non annorum, quibus acciderunt, ordine accuratè habito.

Quidam adolescens, huc ad scholas missus, cum animaduerneret ingenij sui tarditatem, & labilis memoriæ morbum, ut non, qua cæteri felicitate & facilitate, progredetur in cæpto literarum curriculo; prudenter secum constituit, aliundè præsidium petere. Ut naturæ itaque difficultatem superaret, vouet peregrinationem ad ædem Dettelbacensem, spondetque, si votis ac precibus suis annuat Virgo & Mater DEI, se certas eius in honorem quotidie preces persoliturum: quas auditas, & probatas etiam, inde constitit; quod Adolescens deinceps, cum in studijs humanioribus, tum in Philosophicis primas non rarò tulerit; & quos prius superiores habuerat, postea suis inferiores viribus condiscipulos cognouerit, etsi Minerua his magis fauere videretur. Theologus factus, sacris ordinibus initiatus est. Sit (quia adhuc superstes) Benefactrici suæ gratus, ac Rupertum Tuitiensem imitetur; qui cum similem in se ingenij experiretur difficultatem, & ad sacras literas perdiscendas tarditatem, auxilio DEI Matris, hoc nomine salutatae & rogatae, ea scientia fuit illustratus, ut parem ætas in Germania non tulerit; quin viuis mortuusque nobilis à miraculis extiterit. Nec ingratum fuisse aduersus beneficam Matrem deprehendet, quisquis monumenta eius literaria, commentaria præsertim in Cantica, & opus de diuinis officijs aspexerit.

Iacob, 5.

At è Lutheri schola aliquem audio allatrantem nos, & stentorea voce clamantem: *Si quis vestrum indiget sapientia, postulet à DEO, qui dat omnibus af-*

fluen-

fluenter. Teneamus Loquaculum, ac sciscitemur
Cùm antehac Lutherus, D. Iacobi epistolam, quæ
ad stomachum non faceret suum, è sacro scripturæ
Canone expunxerit, cur discipulorum aliquis indè
tanquam ex diuinis literis, tela aduersus Catho-
licos petere audeat. Nequaquam tamen feriunt:
dum enim sapientiam, dum docile ingenium à DEI
Parente rogamus; non aliter ad matrem clamamus,
quàm vt filius quoque audiat; & si nos ob culpas
admissas auerfetur, Matrem saltem audire digne-
tur. Taceat ergò Aduersarius, nouumque audiat D.
Virginis Dettelbacensis Beneficium.

Superioribus mensibus Anni M. D. C. VII. huc
venit studiorum causa adolescens indolis bonæ;
qui, cùm adiumenta literaria, quæ prius sperarat, non
reperiret; ad eas angustias redactus est, vt vel nunci-
um (quod iudicabat durum ac difficile nimis) stu-
dijs remittere, vel subito hinc discedere, alibi quæsi-
turus Mæcenatem & præsidia literaria, cogitarit.
In hisce angustijs & perplexitate constitutus, inau-
dit DEI Matris Dettelbacensis in pauperes calami-
tososque beneficentiam & opem; quam vt sibi quo-
que impetret, ne studiorum deserere cogatur curri-
culum, Dettelbachium proficiscitur; atque animi
quàm potest submissione auxilium ab eadem rogans,
mox impetrat. Nam altera die à reditu, Nobilis
cuiusdam adolescentis cura & institutio, cum sti-
pendio & honesta sustentatione, ipsi offertur. Sal-
ue Mater misericordiæ, quæ miseros opisque indi-
gentes, materno affectu complecteris.

Non minus beneficam se ostendit DEI Pa-
rens erga adolescentem alium, ne à religionis cur-
riculo, quod inchoare æstuanti animo cupiebat,
diutiùs abstraheretur. Didicerat ille, literis huma-
nioribus dans operam, mundum istum, locum ef-
se maximè lubricum, & præcipitem, & vix fieri pos-
se, quin interdum homo grauitè impingat. Quo-
circa illum deserere cogitabat, Numine suadente,
genioque bono præeunte; difficultatibus haud cu-
ratis, quæ stadium eiusmodi ingredientibus occur-
runt. Cæterùm febris distinebatur, tempore instan-
te, quo abeundum erat ad locum, vbi, vno altero-
ue anno, nouitij exerceri & probari solent; sintne
imbecilli & inertes, an naui & generosi: magis eos
difficultas & necessitas aliqua corporis, quàm pie-
tas & diuini obsequij cupido ad religiosum vitæ
genus impulerit. Animo itaque angebatur, se
timens relictum iri ob morbum, condiscipulis
suis, eiusdem propositi & animi, abeuntibus, & ad
crucis vexillum properantibus. Ne quod vereba-
tur, fieret; rogat benignissimam hominum patro-
nam D. Virginem; concipit & votum eundi Det-
telbachium, ibidemque ipsam salutandi. Hæc, illa
ipsa nocte, qua salutata voto fuit, (ô Beneficam
Matrem) suppleuit vicem Medici, & ex morbo
tædioso fecit medicinam. Conualuit enim mox
luuenis, & religionem cum alijs alacer lætusque,
Anno IV. post M. DC. mense Septembri, est
ingressus. Testem huius, pluresque facti peristases si
requiras; lege quod sequitur ipsiusmet curati Ado-

Iscen

lescentis, hac de re, carmen, gratique animi argumentum.

TEmpora mille, vago, numerans Sol, sena q̄, quartam
 Iam fermè circum voluerat axe rotam.
 Aridus, aestiuam referebat in horrea messem,
 Felici partas sine Colonus opes.
 Et calor, & modicis uti male sucta Iuventus,
 Atque omnibibitur quod sine lege merum.
 Et male qui tacita queruntur ab arte fauores,
 Et qui, non stabili fœdere, necit Amor.
 Omnia si numeres, qua florida postulat atas,
 Grande p̄s animis omnia virus habent.
 Illa meos pariter penetrauit pestis ad artus:
 Dum nil, quod libuit, non licuisse volo.
 Scilicet abruptis furiosa Licentia frænis,
 Tam præcep̄s Iuveni sola regebat iter.
 Quis modus absque modo laxatus esset habenis,
 Vitanti metam, qua sua meta foret?
 Est aliquid placuisse DEO; medicamina præbet,
 Siue malis bona sint, seu mala iuncta bonis.
 Nam subito validis successit languida membris
 Febris, & in toto corpore fusa tremit.
 Tædia succedunt latis immitia rebus,
 Deprimitur lento corpus inane malo.
 Desit Apollineâ spondens medicamen ab arte,
 Quiq̄ suo morbum leniat alloquio.
 Sol redit interea defessis sæpè caballis,
 Et longum miseris, fertque, refertque diem.
 Hei mihi tunc quoties, abeunt solatia, dixi;
 Dum nullus misero spondet Amicus opem?

Hei

Hei, quoties mæsto iactaui pectore voces,
 Morbiferam lacrymâ percutiente genam?
 Sola mihi superes Virgo Castissima, cui me
 iam dederam, casta virginitate, Puer.
 Hanc mihi, quam multis voto deuincta tulisti,
 (Entibi iam voueo) nam potes, affer opem.
 Talia spiranti, gelidos sopor induit artus,
 Traxerat his longam, febris acerba diem.
 Iam fermè medium decurrerat axis Olympi,
 Lunaque nocturnos alta regebat equos.
 Ecce; per obscuram video procedere noctem,
 Quæ procedebat, Virgo vocata fuit.
 Obstupui, tenuique sonum, stetit illa modesto
 Lecticam iuxta, ter veneranda, gradu.
 Dein dextra immissa putren: de corpore massam
 (Materies morbi quæ fuit) inde tulit.
 Et mihi, damna vides, inquit: parit ista voluptas,
 Illa malum est animis, corporibusq; fuge.
 Finierat monitis, admirantemq; reliquit,
 Donec dimissis Phæbus adesset equis.
 Tunc sopor, & languor pariter de corpore cessit,
 Cæpit & esse vigor, qui fuit ante tremor.
 Nescia mens veri, repetebat imagine formam,
 Quæque simul fuerant Numina visa sibi.
 Ergo lata canit laudes, præconia, grates,
 Quod redijt misero, te referente, salus.
 Virgo decus superum, cæli clarissima Phæbe,
 Qui tuus est, omni tempore crescat Honor.
 Illa quidem tragico fuerant dictanda coturno;
 Sed, melius nostropectore fixa manent.

Vbi nunc estis, qui à pietate & religione nostra & maiorum alieni, Mariam negatis inuocandam; eiusque preces statuitis (temerè nimis) pluris haud faciendas, quàm alterius, infima quantumuis ex plebe hominis. Audit & exaudit DEVS Parentem suam; quin diuinæ Maiestatis & potestatis sociã, quaten⁹ licuit, sibi adsciuit. Ad eius preces & vota, tot & tam cõspicua fiunt miracula, vt si fallamur, meritissimò nõ in alios, quàm illos ipsos, qui ea patrarunt, qui que fallere nolunt, nec possunt; erroris nostri causam reijcere possimus.

Vtinam, qui elausos ad fidei lumen habent oculos, & longius aberrant à salutis tramite, per eiusmodi opera & signa, supra fidem, supra vim humanam, ad veterem Religionem, priscos ritus, & societate Ecclesiæ, extra quam nulla salutis est æternæ spes, quasi manu ducantur. Sin verò votis nostris ardentissimis ne utiquam fiat satis, (malum DEVS auertat) superuacuanè tam eximia Beneficia, & eorundem narratio? Nequaquam. Egri vberem modò hauserunt fructum; fidei præterea Catholicæ inde dogmata pulcherrimè confirmata ac stabilita sunt. Vti quondam Regem Pharaonem prodigiosis signis & miraculis DEVS reprimebat, sæuientem nimis in populum Israëlitieum, & hunc vicissim erigebat, ne laborum onere & copia pressus, abiret à vero Numinis cultu: sic tempore nostro, quando ad priscam deprimendam fidem, omnis impietas & malitia vires exerit; ex aduerso DEVS, suam per Matrem Cœlitesque edit signa, & Miracu-

la, vt

la, vt si ex ipsis nec Pharao, nec Ægyptij proficiant, & velint in densissimis potius volitari tenebris, quàm iucundissima frui veritatis luce, nihilominus æternum mancant in Ecclesia de veritate Catholicæ fidei certissima monumenta, & contra expugnatam impietatem erectæ columnæ, & gloriosa trophæa.

Hic autem, caue putes; paucos esse, qui miraculis cedere & moueri nolint. Sunt, qui ea cauillantur, & anilium fabularum loco habent. Primas in hac arte sibi sumit Thomsonus Scotus, qui nuper non modò in Iustum Lipsium, virum clarissimum & literatissimum, sed & in Sacerdotes, nulla status ac dignitatis habita ratione, petulanter inuectus est: in Diuos Diuorumque imagines furiosè incensus; in Religionem nostram denique sacrilegas blasphemias euomuit. Vt lector agnoscat, pessimæ fidei & linguæ hominem, audiat, horreat, & tremat, quàm contemptim de sacrosancto Eucharistiæ Mysterio, quo diuinius celsiusque nil habet orbis vniuersus, loquatur. Furfuream buccellam; incantatum sacrificuli murmuribus popanum, crustulumque execrabile appellat. Longa est diuini

Numinis patientia. Quid noui, si talis miraculis obstrepat, si illa rideat? Ridet, quæ nec ipse, nec sui vnquam facere potuerunt.

